

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง อำเภอดุสิต จังหวัดพิษณุโลก

ชิตรัตน์ ราศิริ ศ.ด.

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

วันที่รับบทความ (Received), 11 มกราคม 2567

วันแก้ไขบทความ (Revised), 23 มกราคม 2567

วันตอบรับบทความ (Accepted), 24 มกราคม 2567

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของเครซีและมอร์แกน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงชั้นมัธยม ศึกษาชั้นปีที่ 3-6 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในอำเภอดุสิต จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วย การทดสอบไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.22$ และ $S.D.=0.63$) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง ได้แก่ อิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ ($r=0.119$, $p=0.000$) อิทธิพลจากผู้ปกครอง ($r=0.101$, $p=0.002$) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ($r=0.105$, $p=0.000$) และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน ($r=0.098$, $p=0.019$) สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการออกแบบโปรแกรมหรือกิจกรรมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสี่ยง , การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์, วัยรุ่นหญิง

Factors related to the Risky Behaviors of Unintended Pregnancies among Adolescent Girls High School in Wat Bot District, Phitsanulok Province

Thitirat Rasiri Dr.P.H

Sirindhorn College of Public Health Phitsanulok

This study is a cross-sectional survey research with the objective of examining the factors associated with risky behaviors leading to unintended pregnancies among adolescent girls. The sample was randomly selected using the Krejcie and Morgan formula, consisting of female students in grades 3-6 from a specific high school in Wat Bot district, Phitsanulok province. The sample size was 130 individuals. The data collection tool used was a questionnaire, and statistical methods employed for data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. The relationships were analyzed using the chi-square test and Pearson correlation coefficient. The study found that the overall level of risky behaviors of unintended pregnancies was at a moderate level ($\bar{x}=2.22$ and $S.D.=0.63$). Factors related to these behaviors among adolescent girls included the influence of media that arouses sexual emotions ($r=0.119$, $p=0.000$), parental influence ($r=0.101$, $p=0.002$), peer influence ($r=0.105$, $p=0.000$), and the school and community environment ($r=0.098$, $p=0.019$). The results of the study can be used to design programs or activities aimed at preventing issues related to unintended pregnancies among adolescent girls effectively in the future.

Keywords : Risk behavior, Unintended pregnancies , Adolescent girls

บทนำ

ประเทศไทย อัตราการคลอดในวัยรุ่นเริ่มมีอัตราการเพิ่มสูงขึ้น อย่างเห็นได้ชัดในช่วง พ.ศ. 2543 - 2555 โดยอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีต่อประชากรพันคน เพิ่มจาก 31.1 เป็น 53.4 ส่วนอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 10-14 ปีต่อประชากรหญิงอายุ 10-14 ปี 1,000 คน เพิ่มจาก 0.5 เป็น 1.8 ต่อประชากรพันคน หลังจากนั้นในระยะ พ.ศ. 2556-2561 อัตราการคลอดในวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่มอายุลดลงเรื่อย ๆ เท่ากับ 35.0 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน และ 1.2 ต่อประชากรหญิงอายุ 10-14 ปี 1,000 คน ใน พ.ศ. 2561^[1] แม้สถานการณ์โดยรวมจะดีขึ้น แต่ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังเป็นความท้าทายของประเทศ อัตราการคลอดในวัยรุ่นของไทยสูงกว่าของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกที่มีค่าเฉลี่ยที่ 35 ต่อ 1,000 คน^[2] รวมทั้งจากรายงานของสำนักโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชนอายุ 15-24 ปี มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจาก 80.8 ต่อแสนประชากร ในปี พ.ศ. 2553 เป็น 189.5 ต่อแสนประชากรในปี พ.ศ. 2561^[3]

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมักกระทบต่อการเรียนจบการศึกษา ซึ่งจะขัดขวางความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและอาจมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ เกิดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร อีกทั้งยังก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกันของคนในครอบครัว สร้างความทุกข์ใจให้กับพ่อแม่ ทำให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ ครอบครัวต้องแก้ปัญหาการเลี้ยงดูเด็กที่จะเกิดขึ้น หากครอบครัวของวัยรุ่นเพศหญิงไม่ยอมรับปัญหาดังกล่าวก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การทำแท้ง การทอดทิ้งบุตรในสังคมเพิ่มขึ้น และขาดความช่วยเหลืออันเนื่องมาจากการตีตราทางสังคม^[4]

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หมายถึง การตั้งครรภ์ที่ไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เป็นการตั้งครรภ์ที่เกิดจากการขาดความรู้ในการวางแผนครอบครัว ไม่มีความรู้เรื่องการคุมกำเนิดที่ถูกต้องหรือไม่ได้ใช้วิธีการคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ ซึ่งการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้มีการเตรียมตัว ผู้ตั้งครรภ์อาจไม่สามารถรับมือหรือเตรียมตัวฝากครรภ์กับแพทย์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการฝากครรภ์ช้าอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพครรภ์และทารก ทำให้เด็กที่คลอดออกมาอาจผิดปกติหรือมีสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรงได้^[5]

สถานการณ์การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในพื้นที่อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า สถิติการคลอดในมารดาอายุ 15 - 19 ปี สามปีย้อนหลังตั้งแต่ปี 2561 - 2563 ได้แก่ 38.36 26.36 และ 37.9 ตามลำดับ จังหวัดพิษณุโลก มีสถิติการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรอยู่ในอันดับ 2 ของเขตสุขภาพที่ 2 ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่างรองจากจังหวัดตาก^[6] จากการทบทวนวรรณกรรม ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตอำเภอเมืองพิษณุโลก พบตัวแปรทัศนคติในการป้องกันและสังคมสภาพแวดล้อม มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เนื่องจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังไม่เป็นที่ยอมรับ

ในสังคม การได้รับการปลูกฝังเจตคติที่เหมาะสม รวมทั้ง การให้ความรู้เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเชื่อที่ถูกต้อง เจตคติเป็นเรื่องของความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด และมีแนวโน้มที่มุ่งจะ กระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆ และการแสดงพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกที่มี ทิศทางทั้งทางบวกและทางลบ นั่นคือการมีเจตคติที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องเพศของวัยรุ่นจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถ ปฏิบัติตนในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศได้ถูกต้อง สังคมสภาพแวดล้อม แม้ว่าส่วนใหญ่จะพ้องกับผู้ที่ปกครองแต่การได้รับการเลี้ยงดูแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละครอบครัว และมีบางส่วนที่พ้องกับญาติ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูจึงมีความแตกต่างกัน^[7]

จากสถานการณ์ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง อำเภอบัวโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการป้องกันให้วัยรุ่นหญิง ครอบครัวและผู้ใกล้ชิดได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันปัญหาดังกล่าว อันจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้วัยรุ่นหญิงเหล่านี้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา และนำเอาผลการศึกษาไปเผยแพร่ให้หน่วยงานภาครัฐ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำแนวทางไปใช้ในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

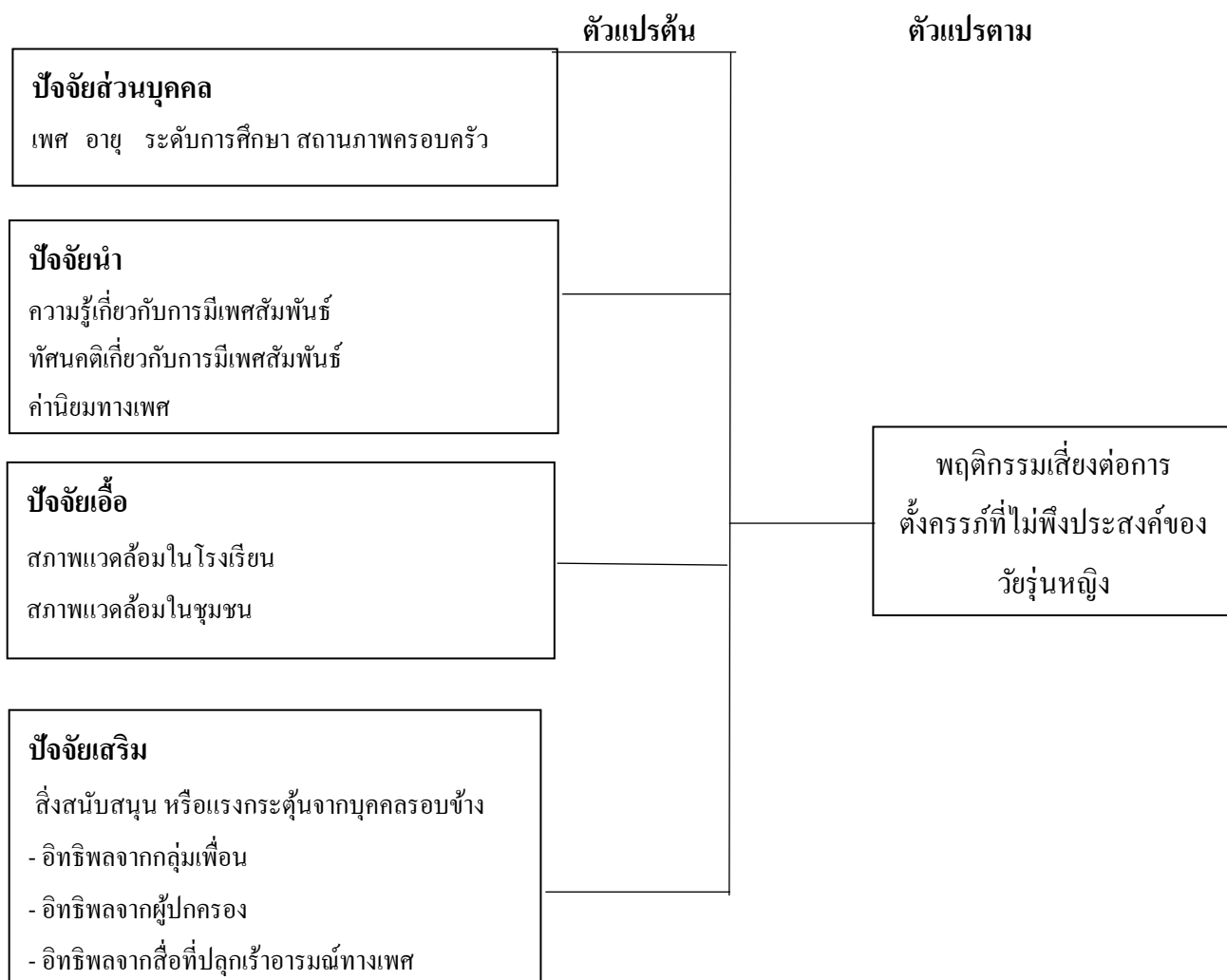
วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง
โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง อำเภอบัวโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Study)

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3-6 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในอำเภอดุสิต จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 196 คน

กลุ่มตัวอย่างและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในสมการของเกรซีและมอร์แกน^[8] พบว่า จำนวนประชากรขนาดเท่ากับ 196 คน เมื่อคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้ 130 จากนั้นแบ่งระดับชั้นจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืนนำรายชื่อของนักเรียนจับฉลากโดยไม่ใส่คืน (Simple random sampling) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 36 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 42 คน **เกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion criteria)** 1. เป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2563 2. สามารถอ่านภาษาไทยหรือสื่อสารภาษาไทยได้ดี 3. ยินยอมให้ทำการเก็บข้อมูลในการศึกษา โดยลงนามในใบยินยอม **เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion criteria)** 1. นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 ที่ไม่ได้มาเรียนในวันเก็บข้อมูล 2. นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 ที่ไม่ลงนามในใบยินยอม 3. ผู้เข้าร่วมการวิจัยขอถอนตัวออกจากงานวิจัยในระหว่างตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 7 ส่วนประกอบ ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ครอบครัว ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบให้เลือกคำตอบมี 2 ตัวเลือก ถูก/ผิด จำนวน 10 ข้อ การแปลผลแบ่งเป็น 3 ระดับ ตามค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของ Best^[9] ค่า 0.67 - 1.00 คะแนนอยู่ระดับมาก 0.33 - 0.66 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง 0.00 - 0.32 คะแนนอยู่ในระดับต่ำ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 8 ข้อ แบบมาตรวัดประมาณค่า 3 ระดับ ประกอบด้วย เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย การแปลผล 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Best^[9] คะแนน 2.33 - 3.00 คะแนน ระดับมาก คะแนน 1.65 - 2.32 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง คะแนน 0.97 - 1.64 คะแนน อยู่ในระดับต่ำ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมทางเพศ จำนวน 6 ข้อ แบบมาตรวัดประมาณค่า 3 ระดับ การแปลผล โดยใช้เกณฑ์ของ Best^[9] คะแนน 2.33 - 3.00 คะแนน อยู่ในระดับมาก คะแนน 1.65 - 2.32 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง คะแนน 0.97 - 1.64 คะแนน อยู่ในระดับต่ำ ส่วนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน จำนวน 6 ข้อ ให้เลือกคำตอบ มี 2 ตัวเลือก ใช่/ไม่ใช่ การแปลผลโดยใช้เกณฑ์ของ Best^[9] คะแนน 0.67 - 1.00 คะแนน ระดับมาก คะแนน 0.33 - 0.66 คะแนน ระดับปานกลาง คะแนน 0.00 - 0.32 คะแนน ระดับต่ำ ส่วนที่ 6 แบบสอบถามสิ่งสนับสนุนหรือแรงกระตุ้นจากบุคคลรอบข้าง จำนวน 24 ข้อ โดยแบ่งเป็นอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากผู้ปกครองและอิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ แบบมาตรวัดประมาณค่า 3 ระดับ ประกอบด้วย เป็นประจำ บางครั้ง ไม่เคยเลย การแปลผลโดยใช้เกณฑ์ของ Best^[9] คะแนน 2.33 - 3.00 คะแนน ระดับมาก คะแนน 1.65 - 2.32 คะแนน ระดับปานกลาง คะแนน 0.97 - 1.64 คะแนน ระดับต่ำ ส่วนที่ 7 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ จำนวน 10 ข้อ แบบมาตรวัดประมาณค่า 3 ระดับ ประกอบด้วย เป็นประจำ บางครั้ง ไม่เคยเลย จำนวน 10 ข้อ การแปลผล โดยใช้เกณฑ์ของ Best^[9] คะแนน 2.33 - 3.00 คะแนน ระดับมาก คะแนน 1.65 - 2.32 คะแนน ระดับปานกลาง คะแนน 0.97 - 1.64 คะแนน ระดับต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นโดยกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ ด้วยการหาค่า IOC : Index of item Objective Congruence โดยพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากนั้นทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 กลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างและได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาร์ท (Cronbach's alpha coefficient) มากกว่า 0.75 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ไคสแควร์ (Chi-Square) และค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การพิทักษ์สิทธิ

งานวิจัยการรับรองจริยธรรมในมนุษย์โดยคณะกรรมการจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์ เลขที่ SCPHPL 1/2564-2.17 วันที่รับรอง 10 พฤศจิกายน 2564

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุน้อยที่สุดคือ 15 ปี และอายุมากที่สุดคือ 19 ปี อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 16.77 ปี (S.D.=1.031) กลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 17-18 ปี มีจำนวนมากที่สุด 67 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 15-16 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 และกลุ่มอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 19 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ตามลำดับ ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาได้แก่ระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 30.8 และระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 27.7 ตามลำดับ ด้านสถานภาพครอบครัว พบว่า แต่งงานและอาศัยอยู่ด้วยกันมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.9 รองลงมาได้แก่หย่า/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 25.4 และบิดาหรือมารดาเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n=130)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	-	-
หญิง	130	100
อายุ		
อยู่ระหว่าง 15-16 ปี	60	46.2
อยู่ระหว่าง 17-18 ปี	67	51.5
มากกว่าหรือเท่ากับ 19 ปี	3	2.1
(Min = 15, Max = 19, $\bar{x}$ = 16.77, S.D. = 1.031)		
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3	12	9.2
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4	40	30.8
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5	36	27.7
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6	42	32.3
4. สถานภาพครอบครัว		
แต่งงานและอาศัยอยู่ด้วยกัน	74	56.9
แต่งงาน แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน	8	6.2
หย่า/แยกกันอยู่	33	25.4
บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	13	10
อื่น ๆ	2	1.5

ภาพรวมของความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ค่านิยมทางเพศ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และชุมชน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน สิ่งสนับสนุน หรือแรงกระตุ้นจากบุคคลรอบข้าง อิทธิพลจากผู้ปกครอง อิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 0.73, S.D. = 0.39) มีทักษะเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.44, S.D. = 0.65) ค่านิยมทางเพศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.37, S.D. = 0.68) สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 0.74, S.D. = 0.42) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.05, S.D. = 0.58)

อิทธิพลจากผู้ปกครอง ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x}=1.64$, S.D.= 0.62) อิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=1.91$, S.D.= 0.52) และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.22$, S.D.= 0.63) ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงภาพรวมของความรู้ ทักษะคิด เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ค่านิยมทางเพศ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากผู้ปกครอง อิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

รายการ	□	S.D.	ระดับภาพรวม
1. ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์	0.73	0.39	มาก
2. ทักษะคิดเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์	2.44	0.65	มาก
3. ค่านิยมทางเพศ	2.37	0.68	มาก
4. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน	0.74	0.42	มาก
5. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	2.05	0.58	ปานกลาง
6. อิทธิพลจากผู้ปกครอง	1.64	0.62	ต่ำ
7. อิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ	1.91	0.52	ปานกลาง
8. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์	2.22	0.63	ปานกลาง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิงกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า อายุ ระดับการศึกษาและสถานภาพครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิงกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง

ปัจจัยส่วนบุคคล	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์			X ²	P-value
	ต่ำ	ปานกลาง	มาก		
อายุ					
อยู่ระหว่าง 15-16 ปี	54(90.0%)	5(8.3%)	1(1.7%)	2.154	0.707
อยู่ระหว่าง 17-18 ปี	55(82.1%)	10(14.9%)	2(3.0%)		
มากกว่าหรือเท่ากับ 19 ปี	3(100%)	0(0.00%)	0(0.00%)		
สถานภาพครอบครัว					
แต่งงานและอาศัยอยู่ด้วยกัน	66(89.2%)	6(1.8%)	2(2.7%)	9.098	0.334
แต่งงาน แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน	6(75%)	1(12.5%)	1(12.5%)		
หย่า/แยกกันอยู่	26(78.6%)	7(21.2%)	0(0.00%)		
บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	12(92.3%)	1(7.7%)	0(0.00%)		
อื่นๆ	2(100%)	0(0.00%)	0(0.00%)		

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.092$, $p=0.804$) ทักษะคิดเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.112$, $p=0.285$) ค่านิยมทางเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.087$, $p=0.721$) สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.098$, $p=0.019$) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.105$, $p=0.000$) อิทธิพลจากผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.101$, $p=0.002$) อิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.119$, $p=0.000$) ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง

ตัวแปรที่ศึกษา	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	P-value
ปัจจัยนำ		
- ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์	0.092	0.804
- ทักษะเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์	0.112	0.285
- ค่านิยมทางเพศ	0.087	0.721
ปัจจัยเอื้อ		
- สถานแวดล้อมในโรงเรียน	0.098*	0.019
ปัจจัยเสริม		
- อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	0.105**	0.000
- อิทธิพลจากผู้ปกครอง	0.101***	0.002
- อิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ	0.119***	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง พบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.098$, $p=0.019$) อาจเป็นเพราะวัยรุ่นหญิงถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีเพศสัมพันธ์หรือมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบเพื่อนรอบครัวทำให้เกิดการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิธิพงศ์ ศรีเบญจมาศ และคณะ^[7] ที่กล่าวว่าสังคมแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง พบว่า อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.105$ **

, $p=0.000$ เนื่องจากเด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่มักคล้อยตามเพื่อน และเพื่อนมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ตัดสินใจ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และพบว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lauren Summers , Young-Me Lee , Hyeonkyeong Lee. ^[10] ปัจจัยที่เอื้อต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของสตรีชาวแอฟริกัน – อเมริกันที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ พบว่า อิทธิพลจากเพื่อนเป็นหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด อิทธิพลจากผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.101$, $p=0.002$) อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กวัยรุ่นมากที่สุด ดังนั้น การเลือกปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่น ส่วนหนึ่งย่อมมาจากการเลียดูและความเข้มงวดของผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนเด็กวัยรุ่น สอดคล้องกับชานนท์ พันธนิกุล ^[11] ที่กล่าวว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง ส่งเสริมทัศนคติที่ดีในเรื่อง การมีเพศสัมพันธ์ และความรู้ในการคุมกำเนิด อิทธิพลจากสื่อที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.119$, $p=0.000$) อาจเป็นเพราะปัจจุบันเด็กวัยรุ่นสามารถเข้าถึงสื่อที่ชั่วร้ายได้ง่าย ทำให้มีแนวโน้มในการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง และสื่อดังกล่าวอาจกระตุ้นให้เด็กวัยรุ่นเกิดความอยากรู้อยากลองในการมีเพศสัมพันธ์ นำไปสู่การเลือกปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมและพบว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ O. T. Alabi, I. O. Oni. ^[12]พบว่า ปัจจัยพื้นฐานบางส่วน ได้แก่ ความยากจน แรงกดดันจากเพื่อนและอิทธิพลของสื่อเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบและส่งผลต่อการควบคุมของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในจีเรีย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ครอบครัว ผู้ปกครองควรปรับบทบาทในการสร้างทัศนคติในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ให้กับ บุตรหลานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเรียน
2. ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านไม่ให้เอื้อต่อการสนับสนุนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ ครูควรมีส่วนในการปรับปรุงสังคม แวดล้อมที่โรงเรียนให้มีส่วนในการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้กับนักเรียน
3. เพื่อน ในการเลือกคบเพื่อนควรที่จะหาเพื่อนที่คอยให้คำปรึกษา สนับสนุนในการป้องกันในเรื่องของเพศสัมพันธ์ เพราะอิทธิพลจากเพื่อนส่งผลกระทบต่อความคิด ความเชื่อ ในวัยเรียน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องสื่อ ควรสร้างกระแสแนวคิด ทัศนคติในการป้องกันการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่น สอนเรื่องการคุมกำเนิดตั้งแต่วัยเด็ก การเสนอข่าวพฤติกรรมทางเพศในทางเสื่อมเสีย ควรที่จะมีการแนะนำวิธีการเอาตัวรอดในสถานการณ์นั้นๆให้ได้

5.5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. นักวิจัยควรมีการศึกษาแนวทางการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อการศึกษาศึกษาครั้งนี้ในระดับจังหวัด เพื่อนำผลการวิจัยไปต่อยอดและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำเอาปัจจัยที่ค้นพบไปประกอบกับการศึกษารูปแบบ/โปรแกรม/การป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- 1.สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.รายงานการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พ.ศ.2564. [ออนไลน์].2561[เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2565]. เข้าถึงได้จาก:
<http://abortion.anamai.moph.go.th/rhsurvey.php>
- 2.สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย.. สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2562.
- 3.สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค.. อัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชน. [ออนไลน์]. 2564 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2565.เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/das/>
- 4.ศรีเพ็ญ ตันติเวสส ทรงยศ พิลาสันต์ อินทริยา ยมาภัย ชยศิริวัฒนานนท์ ชลัญชร โยธาสมุทร อภิญญา มัดเดช และณัฐจรัส เองมหัสสกุล.สถานการณ์การตั้งครรภ์ใน วัยรุ่นในประเทศไทย 2556. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข/โครงการประเมิน เทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ; 2556
- 5.พัทธา แก้วสาร, และนภาเพ็ญ จันทขัมมา. “การป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นกลุ่มนักเรียนประถมตอนปลาย”. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์* 2564;64(2), 101-110.
- 6.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก. สรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2564.[ออนไลน์]. 2565 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2565. เข้าถึงได้จาก: <https://cloud.plkhealth.go.th/index.php/s/Eo2Tb6D6tESw7CN#pdfviewer>
- 7.นิธิพงศ์ ศรีเบญจมาศ, กิ่งแก้ว ตำรายรัตน์, อนงค์นาฏ คงประชา,อรษา ภูเจริญ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก”.*การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.2560;3(2)
8. Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30: pp. 607–610. 1970.
9. Best John W, *Research in Education*, New Jersey: Prentice Hall,Inc, 1997.

10. Lauren Summers , Young-Me Lee , Hyeonkyeong Lee. “Contributing factors of teenage pregnancy among African-American females living in economically disadvantaged communities”. *Appl Nurs Res.* 2017;. 37, 44-49.
- 11.ชานนท์ พันธุ์นิกุล.ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของสตรีวัยรุ่น ตามการรับรู้ของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอตาคลี จังหวัดอุบลราชธานี.วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยทักษิณ 2563; 2(2)
12. O.T.Alabi, I. O. Oni. “Teenage Pregnancy in Nigeria: Causes, Effect and Control”.*BMC Womens Health*, 2017;17(1), 80.